

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

**Delegatura w Lublinie
20-012 Lublin, ul. Ochotnicza 10
Tel. (0-81) 532-35-31, 532-54-48,
Fax (0-81) 532-08-26
E-mail: lublin@uokik.gov.pl**

Lublin, dnia 19 listopada 2014r.

RLU – 61 – 8/14/EW

Decyzja RLU Nr 22/ 2014

I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 4,5 i 6 tejże ustawy oraz § 5 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887) po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko przedsiębiorcy Indze Dzwoneckiej prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą DZWONECKA INGA OGÓLNOPOLSKIE CENTRUM ODSZKODOWAŃ KANCELARIA PRAWNA PALARNIA KAWY IQ COFFEE w Lublinie,

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę przedsiębiorcy Ingi Dzwoneckiej prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą DZWONECKA INGA OGÓLNOPOLSKIE CENTRUM ODSZKODOWAŃ KANCELARIA PRAWNA PALARNIA KAWY IQ COFFEE w Lublinie polegającą na bezprawnym działaniu poprzez stosowanie we wzorcu umowy: „Umowa o dochodzenie roszczeń” postanowień:

1. § 3 pkt 7 lub pkt 8 o treści: *Zleceniodawca i Zleceniobiorca zgodnie postanawiają, iż każde uzyskane odszkodowanie, zadośćuczynienie, renta i inne przyznanie świadczenia z tytułu szkody określonej w § 1 pkt 1 niniejszej umowy jest wynikiem działań Zleceniobiorcy i stanowi podstawę do naliczenia wynagrodzenia w wysokości określonej w § 3 pkt 1 umowy,*
2. 6 § o treści: *Strony niniejszej umowy na podstawie art. 46 § 1 k.p.c. zgodnie ustalają, iż wyłączenie właściwym sadem do rozstrzygania sporów z niniejszej umowy jest właściwy miejscowo sąd ze względu na siedzibę Zleceniobiorcy,*

które są tożsame z postanowieniami wpisanymi do rejestru klauzul niedozwolonych, o którym mowa w art. 479 (45) ustawy z dnia 17 listopada 1964r.- Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2014.101 j.t. ze zm.), co stanowi praktykę określoną w art. 24. ust. 1 i ust. 2 pkt 1 w/w ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 6 listopada 2013r.**

II. Na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dn. 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 267), w związku z art. 83 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów postanawia się obciążyć przedsiębiorcę Inge Dzwonecką prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą DZWONECKA INGA OGÓLNOPOLSKIE CENTRUM ODSZKODOWAŃ KANCELARIA PRAWNA PALARNIA KAWY IQ COFFEE w Lublinie, **kosztami przeprowadzonego postępowania** w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i zobowiązać w/w przedsiębiorcę do zwrotu na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwoty **33,60 zł** (słownie złotych: trzydzieści trzy złote 60/100), w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów- Delegatura w Lublinie (dalej w tekście: Prezes Urzędu lub Prezes UOKiK), wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy działanie przedsiębiorcy Ingi Dzwoneckiej prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą DZWONECKA INGA OGÓLNOPOLSKIE CENTRUM ODSZKODOWAŃ KANCELARIA PRAWNA PALARNIA KAWY IQ COFFEE w Lublinie (dalej w tekście: Centrum Odszkodowań lub Przedsiębiorca), prowadzącej m. innymi działalność polegającą na uzyskiwaniu odszkodowań na rzecz osób poszkodowanych może naruszać przepisy w/w ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej w tekście: ustawa o ochronie (...)).

W odpowiedzi na otrzymane zawiadomienie Przedsiębiorca wyjaśnił, że od 2009r. prowadzi działalność polegającą na zawieraniu umów o dochodzenie roszczeń odszkodowawczych w celu uzyskania dla klientów stosownego odszkodowania w trybie przedsądowym i na drodze procesu sądowego. Odszkodowania dochodzone są na podstawie art. 444,445 i 446 kodeksu cywilnego. Po kolejnych wezwaniach Prezesa UOKiK Centrum Odszkodowań przesłało stosowane w 2013r. wzorce umów: Umowa o dochodzenie roszczeń, Zgłoszenie szkody, Oświadczenia poszkodowanego, Pełnomocnictwo.

Prezes Urzędu dokonał analizy treści w/w wzorców Umów stosowanych przez Przedsiębiorcę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Prezes Urzędu uznał, że stosowanie niektórych postanowień wzorca umowy- Umowa o dochodzenie roszczeń może prowadzić do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

W związku z powyższym po uzyskaniu stosownego upoważnienia Postanowieniem Nr 107/14 z dnia 29 kwietnia 2014r. wszczęto z urzędu postępowanie administracyjne w związku z podejrzeniem naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy o ochronie (...) poprzez stosowanie we wzorcu Umowa o dochodzenie roszczeń postanowień, które mogą być tożsame z postanowieniami wpisanymi do rejestru klauzul niedozwolonych.

W odpowiedzi na Zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego Centrum Odszkodowań poinformowało, że zakwestionowane postanowienia wzorca Umowy o dochodzenie roszczeń nigdy nie były stosowane wobec klientów. W ocenie Przedsiębiorcy postanowienie § 6 wzorca Umowy o dochodzenie roszczeń o treści: *Strony niniejszej umowy na podstawie art. 46 § 1 k.p.c. zgodnie ustalają, iż wyłączenie właściwym sądem do rozstrzygnięcia sporów z niniejszej umowy jest właściwy miejscowo sąd ze względu na siedzibę Zleceniobiorcy jest zgodne z art. 46 § k.p.c.*

Postanowieniem Nr 108/14 z dnia 29 kwietnia 2014r. zaliczono w poczet dowodów w niniejszym postępowaniu materiał dowodowy zebrany w postępowaniu wyjaśniającym RLU-405-40/13/EW.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Strona niniejszego postępowania -przedsiębiorca Inga Dzwonecka prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą DZWONECKA INGA OGÓLNOPOLSKIE CENTRUM ODSZKODOWAŃ KANCELARIA PRAWNA PALARNIA KAWY IQ COFFEE w Lublinie. Przedmiotem działalności jest działalność prawnicza, w tym polegająca na zawieraniu z osobami fizycznymi -konsumentami umów cywilnych w celu dochodzenia na ich rzecz odszkodowań za doznane szkody w postępowaniu przedsądowym i na drodze sądowej. Działalność ta prowadzona jest na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej. Działalność gospodarcza wykonywana jest od 2006 roku, a głównym miejscem jej wykonywania jest Lublin.

Z wyjaśnień złożonych przez Przedsiębiorcę wynika, że swoje usługi oferował on na terenie kraju m. innymi poprzez pośredników. Przedsiębiorca wskazał, że działalność będąca przedmiotem niniejszego postępowania nie ma określonego obszaru terytorialnego, a zdecydowana większość klientów pochodzi z województwa. W 2013r. (do 6 listopada 2013r.) według oświadczenia Przedsiębiorcy zawarto xx (*tajemnica przedsiębiorcy*) umów o dochodzenie roszczeń według wzorca umowa o dochodzenie roszczeń. Od 1 stycznia 2014r. nie zawierano umów według przesłanego Prezesowi UOKiK wzorca Umowny o dochodzenie roszczeń. W prowadzonym postępowaniu administracyjnym Centrum Odszkodowań było kilkukrotnie wzywane do podania informacji niezbędnych do ustalenia stanu faktycznego, uzyskanie ich poprzedzone musiało być ponownymi wezwaniami z zagrożeniem sankcją o wszczęciu postępowania o ukaranie.

Analiza przesłanego wzorca Umowy o dochodzenie roszczeń stosowanego przez Przedsiębiorcę w 2012 i 2013r. pozwoliła na wszczęcie postępowania administracyjnego pod zarzutem stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów poprzez stosowanie w umowach zawieranych z konsumentami na podstawie wzorca umownego „Umowa o dochodzenie roszczeń” postanowień:

1. § 3 pkt 7 lub pkt 8 o treści: *Zleceniodawca i Zleceniobiorca zgodnie postanawiają, iż każde uzyskane odszkodowanie, zadośćuczynienie, renta i inne przyznanie świadczenia z tytułu szkody określonej w § 1 pkt 1 niniejszej umowy jest wynikiem działań Zleceniobiorcy i stanowi podstawę do naliczenia wynagrodzenia w wysokości określonej w § 3 pkt 1 umowy,*
2. § 6 o treści: *Strony niniejszej umowy na podstawie art. 46 § 1 k.p.c. zgodnie ustalają, iż wyłączenie właściwym sądem do rozstrzygania sporów z niniejszej umowy jest właściwy miejscowo sąd ze względu na siedzibę Zleceniobiorcy,*

które mogły być tożsame z postanowieniami wpisanymi do rejestru klauzul niedozwolonych, o którym mowa w art. 479 (45) ustawy z dnia 17 listopada 1964r.- Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2014.101 .j.t. ze zm.), co mogło stanowić praktykę określoną w art. 24. ust. 1 i ust. 2 pkt 1 w/w ustawy o ochronie (...).

W tym miejscu należy zauważyć, iż do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o których mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. zostały wpisane, na podstawie prawomocnego wyroku Sądu, postanowienia o następującej treści:

- Wpis pod numerem **4156** o treści: *W razie wątpliwości przyjmuje się, że każde uzyskane odszkodowanie z tytułu określonego w § 1 od dnia podpisania niniejszej umowy jest*

wynikiem działań Zleceniobiorcy i stanowi podstawę do naliczenie wynagrodzenia w wysokości określonej w § 3 ust. 3 i 4 umowy (w § 3 ust. 5).

-Wpis pod numerem **922** o treści: *Sądem właściwym do rozpatrywania wszelkich sporów wynikłych z umowy jest sąd siedziby Frontonu*, jak również postanowienia tożsame pod numerami 2916,4149, 3601.

Strona została poinformowana o możliwości zapoznania się z materiałem dowodowym zebrany w postępowaniu administracyjnym.

W toku niniejszego postępowania Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Naruszenie interesu publicznoprawnego

Treść art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie (...) ogranicza zastosowanie jej przepisów wyłącznie do ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowanej w interesie publicznym. Oznacza to, że warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w tej ustawie jest zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorców - naruszając jej przepisy – stanowią potencjalne zagrożenie interesu publicznego. Niniejsze postępowanie dotyczy treści wzorca umownego Umowa o dochodzenie roszczeń stosowanego przez Centrum Odszkodowań wobec nieograniczonego kręgu adresatów, tj. wszystkich zainteresowanych, aktualnych i potencjalnych klientów przedsiębiorcy, którym - na gruncie art. 4 pkt. 12 ustawy o ochronie (...) - przysługuje status konsumenta. Zdaniem Prezesa UOKiK rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą albo mogli być klientami tego Przedsiębiorcy. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów, co oznacza, iż każde naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa UOKiK działań przewidzianych w w/w ustawie o ochronie (...). W tym stanie rzeczy przyjąć należy, iż do oceny stanu faktycznego niniejszej sprawy zastosowanie mają przepisy w/w ustawy o ochronie (...), a dotyczące jej postępowanie prowadzone było w interesie publicznym.

Naruszenie zakazu z art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Zgodnie z treścią art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie (...) *zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów*, przez które stosownie do definicji zawartej w ust. 2 tego przepisu rozumie się *godzące w zbiorowe interesy konsumentów bezprawne działania przedsiębiorcy*. Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami, polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców. Same przepisy ustawy o ochronie (...) nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Działania te mogą okazać się bezprawne w razie ustalenia, że doszło do naruszenia przepisów innych ustaw, ale także zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy wykazanie, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa (por. J. Szwaja (red.): *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, Komentarz*, Wydawnictwo CH BECK, Warszawa 2000, s. 117-118). Prezes Urzędu oceniając zachowanie Przedsiębiorcy pod kątem ewentualnego naruszenia przepisów zakazujących stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, musi stosować inne akty prawa powszechnie obowiązujące i na ich podstawie stwierdzić, czy działanie przedsiębiorcy było bezprawne.

Zgodnie z art. 87 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483) źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są na obszarze działania organów, które je ustanowiły, akty prawa miejscowego.

Jak wyżej wspomniano, art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie (...) definiuje praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jako godzące w nie bezprawne zachowanie przedsiębiorcy, natomiast w ust. 2 tegoż artykułu znajduje się przykładowe wyliczenie zachowań przedsiębiorców uważanych za naruszające zbiorowe interesów konsumentów. W otwartym katalogu zakazanych praktyk ustawodawca umieścił stosowanie postanowień wzorów umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, naruszenie przez przedsiębiorcę obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji. Aby określone zachowanie mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek, mianowicie zaistnieć musi – po pierwsze – bezprawne działanie przedsiębiorcy, które – po drugie – musi naruszać zbiorowe interesy konsumentów. Zbiorowy interes dotyczy nieokreślonego ogółu, a naruszenie zbiorowych interesów konsumentów może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie (...) dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku. Należy stwierdzić, iż przesłankami zastosowania normy wyinterpretowanej z artykułu 24 powołanej ustawy jest wykazanie: bezprawności działań przedsiębiorcy, godzenia tych działań w interes konsumenta oraz naruszania zbiorowego interesu konsumentów.

Bezprawność to sprzeczność zachowania z przepisami prawa zawartymi w aktach prawnych należących do różnych jego gałęzi oraz z zasadami współżycia społecznego. Chodzi więc o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym jako całością. Istotnym jest również fakt, iż bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, niezależnym od wystąpienia szkody czy od zamiaru podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych.

Jednocześnie stwierdzić należy, iż w/w ustawa o ochronie (...) w jednym przypadku, tj. art. 24 ust. 2 pkt 1, wprost identyfikuje działanie przedsiębiorcy jako bezprawne – mianowicie, działanie polegające na stosowaniu postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone i wpisanych do rejestru prowadzonego przez Prezesa UOKiK, co Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów potwierdził w wyroku z dnia 25.03.2004r. (*sygn. akt XVII Ama 51/03*), stwierdzając, że można sformułować samoistną przesłankę bezprawności, jeżeli ustali się, że przedsiębiorca stosował postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. Zatem wykazanie, że przedsiębiorca wprowadził do obrotu wzorzec umowny zawierający postanowienia o treści już wpisanej do rejestru klauzul abuzywnych stanowi wystarczającą przesłankę do stwierdzenia bezprawności działania tego przedsiębiorcy.

Do stwierdzenia praktyki, określonej w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...) konieczne jest wykazanie, iż przedsiębiorca stosuje we wzorcu umownym postanowienia, które zostały wpisane do prowadzonego przez Prezesa UOKiK rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone. Pokreślenia wymaga, że wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479³⁶ — 479⁴⁵ k.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy postanowienia wzorca były, czy też nie były zastosowane przy konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec

lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie — Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Prezes UOKiK może stwierdzić stosowanie przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na posługiwaniu się postanowieniem wzorca umownego, które zostało wpisane do rejestru. Zgodnie ze stanowiskiem SOKiK wyrażonym w wyroku z dnia 25. 05. 2005r. (*sygn. akt XVII Ama 46/04*), dla uznania, iż określona klauzula jest niedozwolonym postanowieniem umownym wpisanym do rejestru klauzul niedozwolonych wystarczy stwierdzenie, że mieści się ona w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru i nie jest konieczna literalna zgodność porównywanych klauzul. Czynnikiem przesądzającym o podobieństwie dwóch klauzul powinien być zatem zamiar, cel jakiemu ma służyć kwestionowane postanowienie. Jeśli cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną, oba zapisy można uznać za tożsame. Takie stanowisko zajął także Sąd Najwyższy, który w uchwale z dnia 13.07.2006r. (*sygn. akt III SZP 3/06*) stwierdził, iż „(...) stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (...)”. W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd uznał m.in., że „(...) praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a uokik [obecnie art. 24 – przyp. własny UOKiK] obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przestawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (...).

Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej i stąd niedozwolone będą także takie postanowienia wzorców umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

Stosownie do treści art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie (...) przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Aby możliwe było, zatem stwierdzenie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, niezbędne jest łączne spełnienie trzech przesłanek:

- a. kwestionowane działanie jest działaniem przedsiębiorcy,
- b. działanie to jest bezprawne,
- c. praktyka musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Ad. a.

Status strony, jako przedsiębiorcy.

W/w ustawa o ochronie (...) zawiera legalną definicję przedsiębiorcy. Zgodnie z jej art. 4 pkt 1, pod pojęciem tym należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1905 ze zm.) Natomiast w myśl art. 4 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, przedsiębiorcą w jej rozumieniu jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Właściwą dla przedsiębiorcy działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa,

wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły (art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej).

Na tym tle uznać należy, iż Przedsiębiorca jako osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie (...). Przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług prawniczych, których przedmiotem jest uzyskiwanie na rzecz swoich klientów-konsumentów w postępowaniach przedsądowych i sądowych należnych im roszczeń. Działalność tą prowadzi w sposób zorganizowany i ciągły we własnym imieniu i na własny rachunek, działalność ta ma charakter zarobkowy. W związku z powyższym Przedsiębiorca może być stroną postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Ad. b.

Bezprawność działania przedsiębiorcy, jako praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów.

Treść art. 385 (1) § 1 kodeksu cywilnego zawiera przesłanki jakie muszą być spełnione, aby można było uznać treść postanowienia wzorca umownego za niedozwolone:

- postanowienie nie zostało uzgodnione indywidualnie,
- postanowienie nie dotyczy sformułowanych jasno głównych świadczeń stron,
- prawa i obowiązki wynikające z zakwestionowanego postanowienia rażąco naruszają interesy konsumenta i pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami.

Zakwestionowane w niniejszym postępowaniu postanowienia wzorca Umowy o dochodzenie roszczeń były stosowane przez Przedsiębiorcę w umowach zawieranych z konsumentami i nie dotyczą jednoznacznie określonych głównych świadczeń stron tych umów.

Naruszenie dobrych obyczajów to tworzenie postanowień godzących w równowagę kontraktową stron, a naruszenie interesów konsumentów to nieusprawiedliwiona dysproporcja praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta.

Ad. I. 1 sentencji decyzji.

Postanowienie stosowane przez Przedsiębiorcę o treści:

§ 3 pkt 7 lub pkt 8 wzorca Umowa o dochodzenie roszczeń: Zleceniodawca i Zleceniobiorca zgodnie postanawiają, iż każde uzyskane odszkodowanie, zadośćuczynienie, renta i inne przyznanie świadczenia z tytułu szkody określonej w § 1 pkt 1 niniejszej umowy jest wynikiem działań Zleceniobiorcy i stanowi podstawę do naliczenia wynagrodzenia w wysokości określonej w § 3 pkt 1 umowy wprowadza domniemanie, że każde świadczenie uzyskane przez konsumenta od chwili podpisania umowy z Przedsiębiorcą należy traktować jako świadczenie uzyskane przez Przedsiębiorcę, co rodzi po stronie konsumenta obowiązek zapłaty wynagrodzenia określonego w umowie. Tym samym obowiązek zapłaty wynagrodzenia spoczywa na konsumencie niezależnie od tego czy Przedsiębiorca podejmie, czy też nie jakiegokolwiek starania w celu uzyskania odszkodowania na rzecz konsumenta, z którym zawarł umowę o dochodzenie roszczeń. Może zatem dojść do sytuacji, że uzyskane przez konsumenta roszczenie będzie wynikiem tylko jego starań dokonanych przed podpisaniem umowy, a uzyskanie tego roszczenia po podpisaniu umowy z Przedsiębiorcą spowoduje obowiązek zapłaty na jego rzecz wynagrodzenia z tego tytułu.

Treść tego postanowienia jest w ocenie Prezesa UOKiK sprzeczna z istotą zobowiązań umownych, w tym umowy zlecenia, gdzie wynagrodzenie należy się po wykonaniu zlecenia, jak również rażąco narusza interesy konsumenta, świadczy o braku rzetelnego i uczciwego traktowania konsumenta, przewiduje obowiązek wykonania zobowiązania przez konsumenta

(zapłaty wynagrodzenia), nawet w przypadku niewykonania zobowiązania przez przedsiębiorcę, co narusza art. 385 (3) pkt 22 kodeksu cywilnego.

Tym samym należy stwierdzić, że treść zakwestionowanego postanowienia rażąco narusza prawa konsumentów i jest sprzeczna z dobrymi obyczajami.

Zakwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienie wzorca Umowy o dochodzenie roszczeń, o treści wskazanej wyżej można odnieść do postanowienia wpisanego do rejestru klauzul niedozwolonych pod numerem **4156** o treści: *W razie wątpliwości przyjmuje się, że każde uzyskane odszkodowanie z tytułu określonego w § 1 od dnia podpisania niniejszej umowy jest wynikiem działań Zleceniobiorcy i stanowi podstawę do naliczenia wynagrodzenia w wysokości określonej w § 3 ust. 3 i 4 umowy (w § 3 ust. 5)*, które zostało uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie VI Wydział Cywilny z dnia 12.06.2012r. w sprawie sygnatura akt VIA Ca 1321/11. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Apelacyjny uznał, że treść tego postanowienia stawia konsumenta w sytuacji gorszej niż wynikająca z ogólnych zasad kodeksu cywilnego. Zgodnie bowiem z art. 6 k.c. zleceniobiorca żądając zapłaty wynagrodzenia musiałby wykazać, że określony rezultat, do którego odnosi się kwestionowane postanowienie wzorca umowy, jest wynikiem podjętych przez niego czynności związanych z wykonaniem przyjętego zlecenia. Tymczasem kwestionowane postanowienie obciąża zleceniodawcę obowiązkiem wykazania, że uzyskane roszczenie nie jest wynikiem działań zleceniobiorcy. W konsekwencji to na konsumencie spoczywał będzie obowiązek zapłaty wynagrodzenia w sytuacji, gdy uzyskane roszczenie nie jest wynikiem działań zleceniobiorcy, ale konsument nie ma możliwości wykazania tego faktu. Stąd, w ocenie Sądu Apelacyjnego, taki stan rzeczy narusza art. 385 (3) pkt 22 k.c. Stawia to konsumenta w skrajnie niekorzystnej sytuacji i nie zabezpiecza należycie jego interesów.

Postanowienie to jako wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych uznano za postanowienie abuzywne.

W ocenie Prezesa UOKiK treść postanowienia stosowanego przez Przedsiębiorcę i wpisanego do rejestru klauzul niedozwolonych wywołuje takie same skutki dla konsumentów, jest tożsame co do celu, gdyż w taki sam sposób niekorzystnie określa prawa i obowiązki stron Umowy o dochodzenie roszczeń, rażąco naruszając przy tym interesy konsumentów.

Wobec powyższego zasadne jest uznanie, że są to postanowienia tożsame, których stosowanie jest działaniem bezprawnym i stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Ad. I. 2 sentencji decyzji.

Również w ocenie Prezesa UOKiK postanowienia § 6 wzorca Umowy o dochodzenie roszczeń o treści: *Strony niniejszej umowy na podstawie art. 46 § 1 k.p.c. zgodnie ustalają, iż wyłączenie właściwym sądem do rozstrzygnięcia sporów z niniejszej umowy jest właściwy miejscowo sąd ze względu na siedzibę Zleceniobiorcy* narusza art. 385³ pkt 23 kodeksu cywilnego. Kwestię właściwości sądu w sprawach cywilnych określają przepisy k.p.c. - sądem właściwym do rozpatrzenia wniesionego powództwa jest zgodnie z art. 27 k.p.c. sąd ogólnej właściwości pozwanego lub zgodnie z art. 34 k.p.c. sąd miejsca wykonania umowy (właściwość przemienna). Zatem zgodnie z art. 385³ pkt 23 k.c. nie mogą być one w tym zakresie wyłączane, ponieważ mogą stanowić dodatkową dolegliwość dla konsumenta, a także ograniczać realizację przysługujących mu praw. Treść analizowanego postanowienia w ten sam sposób kształtuje stosunki między stronami umowy w zakresie właściwości sądowej w przypadku występowania sporów, tj. narzuca właściwość, która w poszczególnych przypadkach może być inna, niż ta wynikająca z właściwych przepisów k.p.c. Z tych też względów Prezes UOKiK uznał zakwestionowane postanowienie za tożsame z

postanowieniem wpisanym do Rejestru pod **poz. 922**, mimo pewnych odmienności wynikających z różnic w sformułowaniu i użytych zwrotów porównywanych klauzul.

Podkreślić należy, że SOKIK uznawał za niedozwolone postanowienia zawierające klauzule strona prorogacyjne, stosowane w obrocie z konsumentami przez przedsiębiorców działających w różnych branżach gospodarki.

Treść postanowienia stosowanego przez Przedsiębiorcę i treść postanowienia wpisanego do rejestru klauzul niedozwolonych jest tożsama co do celu i skutku i w sposób niekorzystny naruszając przepisy prawa kształtuje prawa konsumenta w przypadku sporu z tym Przedsiębiorcą.

Reasumując, w okolicznościach przedmiotowej sprawy udowodniono zatem, że analizowane zachowania Przedsiębiorcy są bezprawne.

W celu udowodnienia stosowania przez przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, konieczne jest w dalszej kolejności wykazanie, że zachowania te mogą godzić w interesy konsumentów jako zbiorowości.

ad c) Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów.

Ustawa o ochronie (...) określa zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów konsumentów oraz reguluje zasady i tryb przeciwdziałania praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów, co wynika z treści art. 1 ust. 1 i 2 tej ustawy. Zbiorowy interes konsumentów oznacza interes dotyczący ogółu, a naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie (...) dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku – konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. Do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów konieczne jest, by działanie przedsiębiorcy zostało skierowane nie do konkretnego adresata, lecz do adresata, którego nie da się z góry oznaczyć indywidualnie. Wobec tego działanie to jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa w odniesieniu do każdego z konsumentów (a nie jedynie wobec określonego konsumenta) i zagraża ono, przynajmniej potencjalnie, interesom każdego z członków zbiorowości konsumentów.

W ocenie Prezesa UOKiK, działania Przedsiębiorcy opisane w sentencji decyzji naruszają interes konsumentów. Działania te polegają bowiem na wykorzystywaniu w obrocie postanowień, które pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami rażąco naruszając interesy konsumentów.

W niniejszej sprawie bez wątplenia mamy do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów – wszystkich konsumentów będących klientami Centrum Odszkodowań, jak i potencjalnych zainteresowanych, którzy mogą zawrzeć z nim umowę. Działania te są zatem skierowane do z góry nieograniczonej i nieokreślonej liczby konsumentów. Oferta handlowa przedsiębiorcy ma charakter ogólnie dostępny, kierowana jest bowiem do wszystkich potencjalnych klientów. Tym samym kwestionowane przez Prezesa UOKiK działania Przedsiębiorcy naruszają interes nieograniczonej liczby konsumentów, których nie sposób zindywidualizować. Oczywistym jest zatem, że bezprawne zachowanie przedsiębiorcy nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy czy indywidualny, ani też grupy takich osób, lecz narusza ono uprawnienia szerokiego kręgu nieprofesjonalnych uczestników rynku.

Powyższe wskazuje na naruszenie w przedmiotowej sprawie zbiorowego interesu konsumentów, przez który należy rozumieć prawo wszystkich konsumentów

do ukształtowania stosunku prawnego zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego.

Na tym tle, w ocenie Prezesa Urzędu, stwierdzić należy, że zachowanie Przedsiębiorcy polegające na zawieraniu przez przedsiębiorcę umów na podstawie kwestionowanego w niniejszym postępowaniu wzorca umownego zawierającego abuzywne postanowienia, wypełnia znamiona praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...).

Biorąc powyższe pod uwagę, zgodnie art. 27 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie (...), Prezes Urzędu – jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24 ustawy – wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, stwierdzając zaniechanie jej stosowania jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że przedsiębiorca zaprzestał stosowania zakwestionowanego wzorca umownego zawierającego abuzywne postanowienia. W niniejszej sprawie Przedsiębiorca poinformował, że po dniu 6 listopada 2013r. nie zawarł już żadnej umowy według zakwestionowanego wzorca Umowa o dochodzenie roszczeń zawierającego abuzywne postanowienia opisane w niniejszej decyzji. Tym samym zasadne jest przyjęcie, że udowodniona Przedsiębiorcy praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów została zaniechana z tą datą.

Stąd stwierdzono jak w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

Ad. II

Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie (...) Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 tej ustawy, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Zgodnie natomiast z art. 264 § 1 k.p.a. jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

Postępowanie w sprawie stosowania przez stronę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów zostało wszczęte z urzędu, a w jego wyniku Prezes Urzędu w punkcie I sentencji decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie (...). Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa Urzędu z Przedsiębiorcą. W związku z powyższym postanowiono obciążyć tego przedsiębiorcę kosztami postępowania w wysokości **33,60 zł** (słownie: trzydzieści trzy złote 60/100).

W związku z powyższym postanawia się jak w pkt II sentencji niniejszej decyzji.

POUCZENIA:

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w **NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000** w terminie 14 dni od uprawomocnienia się decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie (...) w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2014.101 j.t. ze zm.) – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za

pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Lublinie.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie II niniejszej decyzji, stosownie do treści art. 264 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 83 ustawy o ochronie (...) oraz stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie (...) w związku z art. 479³² § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego, można wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Lublinie w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Otrzymuje:
Inga Dzwonecka
Lublin

z upoważnienia Prezesa UOKiK
Ewa Wiszniowska
Dyrektor Delegatury w Lublinie

a/a